

Навчально-науковий інститут денної освіти Кафедра
української, іноземних мов та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ Н. М. Бобух
(підпис)

«03» вересня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Основи теорії мовної комунікації»
освітня програма/ спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <small>(назва)</small>
спеціальність	035 Філологія <small>(код, назва спеціальності)</small>
галузь знань	03 Гуманітарні науки <small>(код, назва галузі знань)</small>
ступінь вищої освіти	бакалавр <small>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</small>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена й рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Протокол засідання кафедри від 03 вересня 2024 р., протокол № 2

Полтава – 2025

Укладач програми:

Стеценко В. В.- к. е. н., доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу Полтавського університету економіки і торгівлі.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська спеціальності 035 Філологія

ступеня бакалавра

к. філол. н., доцент

_____ В. Л. Іщенко

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	6
Розділ 2. Робочий графік навчальної дисципліни на семестр	7
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять	8
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	14
Розділ 5. Самостійна робота студентів	33
Розділ 6. Методики активізації процесу навчання	34
Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	35
Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу	42
Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення	43

ВСТУП

Курс «Основи теорії мовної комунікації» досліджує загальні закономірності спілкування людей за допомогою природної мови, організацію засобів мовного коду та семіотичних (знакових) систем у процесах комунікативної взаємодії особистостей, вплив на засоби мови психічних, соціальних, когнітивних, культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складників комунікації. Предметом особливої уваги є власне мовні елементи комунікації – дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.

Свідоме ставлення носіїв мови до комунікативної діяльності, уміння аналізувати причини конфліктів чи невдач у професійному спілкуванні дає змогу гармонізувати міжособистісні стосунки кожної людини. Курс «Основи теорії мовної комунікації» – новий напрям мовознавства, який органічно синтезує лінгвістичні, психологічні, філософські, логічні та інші підходи до живої людської мови у спілкуванні.

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи сучасних прагмалінгвістичних знань про структуру, закономірності та найважливіші аспекти мовної комунікації, вмінь використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу та в науковому аналізі мовленнєвої взаємодії; розкриття ролі мовної комунікації у контактній зоні; поняття про мову й стиль мовлення та тактики спілкування.

Завдання дисципліни: розглянути поняття про мовну комунікацію й основні форми комунікативної поведінки, представити історичне становлення міжособистісного та громадського спілкування людей; вивчити етапи формування теорії мовної комунікації, розкрити мету, завдання, характер мовленнєвої комунікації; проаналізувати техніко-практичні аспекти мовної комунікації та питання культури спілкування, сприяти піднесенню мовної активності студента.

Предмет дисципліни: мовна комунікація.

Студент повинен знати: англійську й рідну мови в обсязі й глибині, що дозволяють вільно спілкуватися з дотриманням усіх

правил комунікації; культурологічні, соціолінгвістичні, політичні й етноспецифічні особливості англomовних країн та рідної країни; основи побудови текстів різних функціональних стилів і жанрів з погляду основних комунікативних законів.

Студент повинен **уміти**: використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу та в науковому аналізі мовленнєвої взаємодії.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі: після вивчення навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства».

Основними формами навчального процесу, що забезпечують вивчення дисципліни, є семінарські заняття та самостійна робота. Контроль знань студентів проводиться за кредитно-модульною системою, передбаченою навчальною програмою.

Робоча навчальна програма розроблена відповідно до навчальної програми дисципліни, затвердженої Вченою радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» 15.10.2014 р. (протокол № 10).

Розділ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» для студентів спеціальності 035 «Філологія» спеціалізація «Англійська, німецька мови»

Характеристика навчальної дисципліни
1. Кількість кредитів за ECTS – 3.
2. Кількість модулів: денна – 2 , заочна – 2.
3. Нормативна (варіативна) відповідно до навчального плану: нормативна.
4. Курс: денна – 1; заочна – 1.
5. Семестр: денна – 1; заочна – 1.
6. Денна форма навчання, годин – 90: - лекції – 18; - практичні заняття – 14; - самостійна робота – 58; - вид підсумкового контролю – ПМК (залік); - кількість годин на тиждень – 2.
7. Заочна форма навчання, годин – 90: - лекції – 8; - практичні заняття – 8; - самостійна робота – 74; - вид підсумкового контролю: – ПМК (залік).

Розділ 2

РОБОЧИЙ ГРАФІК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ НА СЕМЕСТР

Таблиця 2. Робочий графік навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» для студентів спеціальності 035 «Філологія» спеціалізація «Англійська, німецька мови» (1 семестр)

Вид навчального заняття	Тижні, години															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Аудиторне – 32 год., у т. ч.:																
- лекції – 18 год.	4		2		2		2		2		2		2		2	
- практичні – 14 год.		2		2		2		2		2		2		2		
2. Самостійна робота студента – 58 год., у т. ч.																
– виконання домашніх завдань		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

– підготовка до практичних занять		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
3. Проведення поточної модульної роботи								X							X	
4. Форма контролю:																
ПМК (залік)																X

Розділ 3

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» для студентів денної форми навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні заняття		позааудиторні заняття	
			лекцій	практичні	самостійна робота	
Модуль I Теорія мовної комунікації як наука й навчальна дисципліна						

1.	Тема 1.1 Загальні засади мовної комунікації	8	2	2	4
2.	Тема 1.2 Природа, структура, типологія мовленнєвої комунікації	10	2	2	6
3.	Тема 1.3 Організація мовного коду в комунікації	10	2	2	6
4.	Тема 1.4 Регулятиви мовної комунікації	12	2	2	8
5.	Тема 1.5 Інтенція. Закони й правила комунікативної взаємодії	10	2		8
Модуль II Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації					
6.	Тема 2.1 Умови комунікативної успішності	10	2	2	6
7.	Тема 2.2 Мовленнєві стратегії і тактики спілкування: пошуки консенсусу	10	2	2	6

8.	Тема 2.3 Ознаки і причини неуспішної мовної комунікації	10	2		8
9.	Тема 2.4 Мовна комунікація в етнокультурному аспекті	10	2	2	6
	Разом	90	18	14	58

Таблиця 3.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		позаауди-торні і заняття
			лек-ції	прак-тичні	самостійна робота
Модуль I Теорія мовної комунікації як наука й навчальна дисципліна					

1.	Тема 1.1 Загальні засади мовної комунікації	10	2		8
2.	Тема 1.2 Природа, структура, типологія мовленнєвої комунікації	10		2	8
3.	Тема 1.3 Організація мовного коду в комунікації	10	2		8
4.	Тема 1.4 Регулятиви мовної комунікації	8			8
5.	Тема 1.5 Інтенція. Закони й правила комунікативної взаємодії	12	2	2	8
Модуль II Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації					
6.	Тема 2.1 Умови комунікативної успішності	8			8
7.	Тема 2.2 Мовленнєві стратегії і тактики спілкування: пошуки консенсусу	12		2	10

8.	Тема 2.3 Ознаки і причини неуспішної мовної комунікації	8			8
9.	Тема 2.4 Мовна комунікація в етнокультурному аспекті	12	2	2	8
	Разом	90	8	8	74

Розділ 4

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 4.1. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації», яка викладається для студентів денної форми навчання

Назва модуля (розділу), теми й питання лекції	Обсяг годин	Назва теми й питання практичного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
<p>МОДУЛЬ I Теорія мовної комунікація як наука й навчальна дисципліна Тема 1.1 Загальні засади теорії мовної комунікації Лекція 1 План 1. Сутність теорії мовної комунікації як науки і навчальної дисципліни. 2. Зв'язки теорії мовної комунікації з різними галузями наукових знань.</p>	2	<p>Семінарське заняття 1 Тема: Загальні засади теорії мовної комунікації План 1. Сутність теорії мовної комунікації як науки і навчальної дисципліни. 2. Зв'язки теорії мовної комунікації з різними</p>		<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>3. Основні методи дослідження мовної комунікації.</p>		<p>галузями наукових знань. 3. Основні методи дослідження мовної комунікації.</p>		
<p>Тема 1.2 Природа, структура, типологія мовної комунікації Лекція 2 План</p> <p>1. Термін комуні-кація в понятте-вому вимірі й лінгвістичному контексті. 2. Етапи розвитку комунікації. 3. Типологія вербальної комунікації. 4. Мотиви, мета, складники, функції людської комунікації. 5. Моделі комунікації.</p>		<p>Семінарське заняття 2 Тема: Природа, структура, типологія мовної комунікації План</p> <p>1. Термін комуні-кація в понятте-вому вимірі й лінгвістичному контексті. 2. Етапи розвитку комунікації. 3. Типологія вербальної комунікації. 4. Мотиви, мета, складники, функції людської комунікації. 5. Моделі комунікації.</p>	<p>2</p>	<p>Основна: 1, 6, 7,15, 17, 18,19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>Тема 1.3 Організація мовного коду в комунікації Лекція 3 План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовленнєвий акт. 2. Класифікація мовленнєвих актів. 3. Дискурс у теорії мовної комунікації. 4. Поняття мовного коду в комунікації. 		<p>Семінарське заняття 3 Тема: Організація мовного коду в комунікації План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовленнєвий акт. 2. Класифікація мовленнєвих актів. 3. Дискурс у теорії мовної комунікації. 4. Поняття мовного коду в комунікації. 	2	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7, 8</p>
<p>Тема 1.4 Регулятиви мовної комунікації Лекція 4 План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і складові комунікативного кодексу. 2. Основні принципи міжособистісного спілкування. 	2	<p>Семінарське заняття 4 Тема: Регулятиви мовної комунікації План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і складові комунікативного кодексу. 2. Основні принципи міжособистісного спілкування. 	2	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>3. Правила і конвенції спілкування. 4. Мовленнєвий етикет як регулятив мовної комунікації.</p>		<p>3. Правила і конвенції спілкування. 4. Мовленнєвий етикет як регулятив мовної комунікації.</p>		
<p>Тема 1.5 Інтерація. Закони й правила комунікативної взаємодії Лекція 5 План 1. Основні закони мовної комунікації. 2. Культура мовної комунікації. 3. Основні ознаки культури мовлення. 4. Акустичні параметри спілкування й стилі слухання. 5. Правила переконання й ефективної аргументації у мовленнєвій комунікації.</p>				<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>МОДУЛЬ II Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації Тема 2.1 Умови комунікативної успішності Лекція 6 План 1. Поняття ефективної мовної комунікації. 2. Сутність комунікативної компетенції. 3. Комунікативна позиція, способи її посилення. 4. Чинники успішної комунікації майбутніх перекладачів.</p>		<p>Семінарське заняття 5 Тема: Умови комунікативної успішності</p> <p>План 1. Поняття ефективної мовної комунікації. 2. Сутність комунікативної компетенції. 3. Комунікативна позиція та способи її посилення. 4. Чинники успішної комунікації майбутніх перекладачів.</p>		<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>
<p>Тема 2.2 Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації Лекція 7</p>	<p>2</p>	<p>Семінарське заняття 6 Тема: Тактико-стратегічний потенціал</p>	<p>2</p>	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>План</p> <p>1. Сутність і типологія комунікативних стратегій і тактик.</p> <p>2. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу.</p> <p>3. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.</p> <p>4. Проблеми теорії мовленнєвого впливу.</p>		<p>мовної комунікації</p> <p>План</p> <p>1. Сутність і типологія комунікативних стратегій і тактик.</p> <p>2. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу.</p> <p>3. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.</p> <p>4. Проблеми теорії мовленнєвого впливу.</p>		
<p>Тема 2.3</p> <p>Ознаки і причини неуспішної мовної комунікації</p> <p>Лекція 8</p> <p>План</p> <p>1. Сутність неуспішної мовної комунікації.</p> <p>2. Комунікативний саботаж.</p>				<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>3. Типологія комунікативних невдач.</p> <p>4. Консенсус і дисенсус у мовленнєвому спілкуванні.</p>				
<p>Тема 2.4 Мовна комунікація в етнокультурному аспекті Лекція 9 План</p> <p>1. Взаємозв'язок комунікації, мови, культури.</p> <p>2. Паравербальні й невербальні засоби реалізації комунікативних стратегій.</p> <p>3. Моделі комплексного опису комунікативної поведінки.</p> <p>4. Мовна толерантність як соціолінгвістична категорія.</p>	2	<p>Семінарське заняття 7 Тема: Мовна комунікація в етнокультурному аспекті. Аналіз комунікативних ситуацій План</p> <p>1. Взаємозв'язок комунікації, мови, культури.</p> <p>2. Паравербальні й невербальні засоби реалізації комунікативних стратегій.</p> <p>3. Моделі комплексного опису комунікативної поведінки.</p> <p>4. Мовна толерантність як соціолінгвістична категорія.</p>	2	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

Таблиця 4.1. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації», яка викладається для студентів заочної форми навчання

Назва модуля (розділу), теми й питання лекції	Обсяг годин	Назва теми й питання практичного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
<p>МОДУЛЬ I Теорія мовної комунікація як наука й навчальна дисципліна Тема 1.1 Лекція 1</p>	2			

<p>Загальні засади теорії мовної комунікації План</p> <p>1. Сутність теорії мовної комунікації як науки і навчальної дисципліни.</p> <p>2. Зв'язки теорії мовної комунікації з різними галузями наукових знань.</p> <p>3. Основні методи дослідження мовної комунікації.</p>				<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>
<p>Тема 1.2 Природа, структура, типологія мовної комунікації План</p> <p>1. Термін комуні-кація в поняттє-вому вимірі й лінгвістичному контексті.</p> <p>2. Етапи розвитку комунікації.</p>		<p>Семінарське заняття 1 Тема: Природа, структура, типологія мовної комунікації План</p> <p>1. Термін комуні-кація в поняттє-вому вимірі й лінгвістичному контексті.</p> <p>2. Етапи розвитку комунікації.</p>	2	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

3. Типологія вербальної комунікації. 4. Мотиви, мета, складники, функції людської комунікації. 5. Моделі комунікації.		3. Типологія вербальної комунікації. 4. Мотиви, мета, складники, функції людської комунікації. 5. Моделі комунікації.		
Тема 1.3 Організація мовного коду в комунікації Лекція 2 План 1. Мовленнєвий акт. 2. Класифікація мовленнєвих актів. 3. Дискурс у теорії мовної комунікації. 4. Поняття мовного коду в комунікації.			2	Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7, 8
Тема 1.4 Регулятиви мовної комунікації	2	Семінарське заняття 2 Тема: Регулятиви мовної комунікації	2	Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7

<p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Сутність і складові комунікативного кодексу.</p> <p>2. Основні принципи міжособистісного спілкування.</p> <p>3. Правила і конвенції спілкування.</p> <p>4. Мовленнєвий етикет як регулятор мовної комунікації.</p>		<p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Сутність і складові комунікативного кодексу.</p> <p>2. Основні принципи міжособистісного спілкування.</p> <p>3. Правила і конвенції спілкування.</p> <p>4. Мовленнєвий етикет як регулятор мовної комунікації.</p>		
--	--	--	--	--

<p>Тема 1.5 Інтераkція. Закони й правила комунікативної взаємодії План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні закони мовної комунікації. 2. Культура мовної комунікації. 3. Основні ознаки культури мовлення. 4. Акустичні параметри спілкування й стилі слухання. 5. Правила переконання й ефективної аргументації у мовленнєвій комунікації. 				<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>
--	--	--	--	--

<p>МОДУЛЬ II Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації Тема 2.1 Умови комунікативної успішності План</p> <p>1. Поняття ефективної мовної комунікації. 2. Сутність комунікативної компетенції. 3. Комунікативна позиція, способи її посилення. 4. Чинники успішної комунікації майбутніх перекладачів.</p>				<p>Основна: 1, 6, 7,15, 17, 18,19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>
<p>Тема 2.2 Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації Лекція 3 План</p>	2	<p>Семінарське заняття 3 Тема: Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації План</p>	2	<p>Основна: 1, 6, 7,15, 17, 18,19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

<p>1. Сутність і типологія комунікативних стратегій і тактик.</p> <p>2. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу.</p> <p>3. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.</p> <p>4. Проблеми теорії мовленнєвого впливу.</p>		<p>1. Сутність і типологія комунікативних стратегій і тактик.</p> <p>2. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу.</p> <p>3. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.</p> <p>4. Проблеми теорії мовленнєвого впливу.</p>		
<p>Тема 2.3 Ознаки і причини неуспішної мовної комунікації План</p> <p>1. Сутність неуспішної мовної комунікації.</p> <p>2. Комунікативний саботаж.</p> <p>3. Типологія комунікативних невдач.</p> <p>4. Консенсус і дисенсус у</p>				<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

мовленнєвому спілкуванні.				
<p>Тема 2.4 Мовна комунікація в етнокультурному аспекті Лекція 4 План</p> <p>1. Взаємозв'язок комунікації, мови, культури. 2. Паравербальні й невербальні засоби реалізації комунікативних стратегій. 3. Моделі комплексного опису комунікативної поведінки. 4. Мовна толерантність як соціолінгвістична категорія.</p>	2	<p>Семінарське заняття 4 Тема: Мовна комунікація в етнокультурному аспекті. Аналіз комунікативних ситуацій План</p> <p>1. Взаємозв'язок комунікації, мови, культури. 2. Паравербальні й невербальні засоби реалізації комунікативних стратегій. 3. Моделі комплексного опису комунікативної поведінки. 4. Мовна толерантність як соціолінгвістична категорія.</p>	2	<p>Основна: 1, 6, 7, 15, 17, 18, 19, 25; додаткова: 2, 3, 4, 6, 7</p>

Розділ 5

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота посідає важливе місце в підготовці майбутніх фахівців. Вона дає змогу свідомо підходити до підготовки й засвоєння навчального матеріалу, формує навички наукового пошуку, аналізу фактичного матеріалу, є необхідною умовою формування лінгвістичних компетенцій. Самостійна робота передбачає: 1) вивчення матеріалу за літературними джерелами й конспектами лекцій; 2) опрацювання тем для самостійного вивчення, виконання запропонованих вправ і завдань; 3) написання рефератів та підготовку презентацій у системі Power Point.

У процесі самостійної роботи студенти повторюють і закріплюють матеріал, розглянутий на лекційних заняттях, а також готують питання, які передбачені для самостійного вивчення. У повідомленнях і доповідях студенти обґрунтовують актуальність обраної проблеми, окреслюють пропозиції щодо її вирішення. Виступ повинен стосуватися теми практичного заняття, проте може охоплювати ширше коло питань, ніж передбачені навчальною програмою дисципліни.

Під час підготовки до практичного заняття студенти самостійно готують домашні завдання: виконують індивідуальні творчі завдання (за вибором); вирішують ситуативні завдання, використовуючи посібник із навчальної дисципліни та керуючись методичними рекомендаціями, здійснюють самоконтроль знань за допомогою складання навчальних тестів та розгадування тематичних кросвордів.

Студенти за власним вибором можуть виконувати індивідуальні завдання для самостійної роботи – готувати реферати, повідомлення, доповіді, рецензувати й писати наукові статті, готувати презентації в системі Power Point.

Розділ 6

МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» використовуються такі методики активізації навчально-пізнавальної діяльності з метою вирішення проблеми інформаційного навантаження на студентів і підвищення якості засвоєння ними вивченого матеріалу:

1. Проблемні лекції, спрямовані на ознайомлення студентів із науковою дискусією, яка стосується визначення тих чи тих лінгвістичних категорій, процесів.

2. Міні-лекції: презентація структурно-логічних схем, у яких систематизовано основний зміст питань навчальної теми, що є найзручнішим та найефективнішим способом сприйняття студентами великого обсягу інформації за короткі проміжки часу із залученням мультимедійного проектора, ілюстративного матеріалу.

3. Робота в «малих групах» (під час проведення дискусії, мозкового штурму, виконання практичних завдань кожен студент

має змогу висловити й обґрунтувати власний погляд, зробити правильні висновки).

4. Презентація групою студентів розробленої ними навчальної теми, яка охоплює актуальні проблемні питання, з проведенням дискусії між іншими «малими групами», викладачем та експертами (яких визначає викладач).

5. Моделювання міні-ситуацій (використання кейс-методу) з метою вироблення певних навичок щодо прийняття ефективних рішень, адаптування теоретичних знань до практичних умов, оброблення інформації й виявлення тенденцій розвитку певних лінгвістичних явищ.

6. Колективне розгадування «малими групами» кросвордів, які містять основні терміни й категорії з теми навчальної дисципліни з метою перевірки ступеня засвоєння студентами основної термінології, закріплення й систематизації знань.

7. Дидактичні ігри: ділові, рольові, імітаційні, розроблені викладачем (студентами) за визначеною темою.

Розділ 7

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, практичних заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт. Контрольні заходи складаються з поточного й підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекцій, практичних занять, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни.

Під час проведення лекцій застосовують такі методи контролю, як усне опитування студентів із питань, визначених планом лекцій та пов'язаних із матеріалом попередніх лекцій, дискусійне

обговорення проблемних питань та ін.

Під час проведення практичних занять застосовують такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів із питань, визначених планом практичних занять, дискусійне обговорення проблемних питань із теми заняття, письмове виконання студентами тестів, навчальних і творчих завдань та ін.

Практичні завдання допоможуть студентам застосовувати теоретичні знання на практиці: характеризувати мовні явища й фонетичні процеси; записувати тексти фонетичною транскрипцією; характеризувати типи системних відношень лексичних одиниць (синонімів, омонімів, антонімів, паронімів); аналізувати й класифікувати фразеологічні одиниці; характеризувати граматичні значення та способи їх вираження; розрізняти й визначати морфологічні типи мов; характеризувати сурядні й підрядні словосполучення, визначати види синтаксичного зв'язку; аналізувати речення за різними ознаками; розрізняти актуальне й граматичне членування речень. Приклади підібрано кількома мовами (українською, російською, англійською, німецькою та ін.) з урахуванням специфіки роботи філологів-перекладачів.

Поточний контроль виконання студентами індивідуальних і домашніх завдань здійснюється за допомогою перевірки рефератів, презентацій, аналітичного огляду наукових публікацій.

Поточний контроль, який застосовується під час проведення поточних модульних робіт, передбачає перевірку виконання відповідних тестів у письмовій формі, виконання практичних вправ та ін.

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою національної шкали оцінок.

Підсумкове оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (ПМК, залік). Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» дорівнює загальній оцінці за поточний модульний контроль. Додаткові бали додають до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни,

але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Таблиця 7. 1. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7. 2. Система нарахування балів за видами навчальної роботи з навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»

Форма навчальної роботи	Вид навчальної роботи	Бали
1. Аудиторна		
1.1. Лекція	Відвідування	1

Форма навчальної роботи	Вид навчальної роботи	Бали
1.2. Практичне заняття	Відвідування	1
	Відповідь на теоретичне питання за планом	1–3
	Доповнення до виступу, активна участь в обговоренні питань	1–2
	Мікровикладання, презентація	5
	Відповіді під час фронтального опитування	1
	Виконання навчальних завдань	2
	Поточні контрольні роботи, тестування	1–3
3. Самостійна робота студента	Підготовка й захист рефератів	5
	Виконання домашніх практичних завдань за навчальним планом	1–3
	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	1–5
	Участь у наукових гуртках	5–10
	Участь у розробці та оформленні навчально-методичних матеріалів до курсу	3–10
	Публікація в науковому виданні	10
4. Поточний модульний контроль	Поточна модульна робота 1 Поточна модульна робота 2	10 10
5. ПМК	Залік	100 (max)

Таблиця 7. 3. Система нарахування додаткових балів за видами робіт із вивчення навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних.	5
	2. Участь в конкурсах на кращого знавця навчальної дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних.	5
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності.	5
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових студентських клубах.	5
	2. Участь у конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних.	5
	3. Участь у наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних.	5

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід у його організації.

Оцінку «відмінно» (5 – А) отримують студенти, які набрали 90–100 балів і при цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовану до кожної теми основну й додаткову літературу, уміють використовувати її для аргументації тих чи тих положень при розкритті відповідної теми;
- виявили глибоке розуміння мовних процесів та явищ;
- вільно оперують відповідною лінгвістичною термінологією, передбаченою програмою;
- систематично, кваліфіковано, з використанням матеріалів із додаткової літератури, брали участь у практичних заняттях;
- опрацювали всі питання, передбачені для самостійного вивчення;
- виконали індивідуальні науково-дослідні завдання;
- глибоко висвітлили питання поточних модульних робіт.

Оцінку «добре» (4 – В) отримують студенти, які набрали 82–89 балів і при цьому:

- засвоїли рекомендовану до кожної теми основну й додаткову літературу;
- добре засвоїли матеріал, який дає змогу розуміти мовні процеси і явища;
- продемонстрували знання теоретичного матеріалу, орієнтуються в усіх темах;
- брали активну участь у практичних заняттях;
- опрацювали всі питання, передбачені для самостійного вивчення;
- висвітлили питання поточних модульних робіт.

Оцінку «добре» (4 – С) отримують студенти, які набрали 74–81 бал і при цьому:

- засвоїли рекомендовану до кожної теми основну й додаткову літературу;
- добре засвоїли матеріал, який дає змогу розуміти мовні процеси і явища;
- продемонстрували знання теоретичного матеріалу, орієнтуються в усіх темах;
- брали участь у практичних заняттях;
- опрацювали питання, передбачені для самостійного вивчення;

- в основному висвітлили питання поточних модульних робіт.

Оцінку «задовільно» (3 – D) отримують студенти, які набрали 64–73 бали й при цьому:

- мають поверхові знання питань, передбачених програмою курсу;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час практичних занять;
- обмежилися опосередкованим вивченням основної теоретичної літератури та виконанням практичних завдань;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково висвітлили питання поточних модульних робіт.

Оцінку «задовільно» (3 – E) отримують студенти, які набрали 60–63 бали й при цьому:

- мають поверхові знання, передбачені програмою курсу;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час практичних занять;
- обмежилися опосередкованим вивченням основної теоретичної літератури та виконанням практичних завдань;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно висвітлили питання поточних модульних робіт.

Оцінку «незадовільно» (2 – FX) із можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали 35–59 балів і при цьому:

- не відвідали частину практичних занять;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, не орієнтуються в аналізованих мовних процесах і явищах;
- нерегулярно виконували домашні завдання;
- не висвітлили питань поточних модульних робіт.

Оцінку «незадовільно» (2 – F) з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали 1–34 бали й при цьому:

- не відвідали частину практичних занять;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, не орієнтуються в аналізованих мовних процесах і явищах;
- не виявляли бажання виконувати домашні завдання;
- не висвітлили жодне з питань поточних модульних робіт.

Розділ 8

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Під час викладання навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» використовується загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office, а також мультимедійні презентації лекцій у програмі Power Point.

Розділ 9

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

9.1. Перелік інформаційних джерел Основні

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: підручн. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
2. Вязова Р. В. Філософські проблеми міжкультурної комунікації: навч. посібн. : ЗНУ, 2012. 97 с.
3. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навч. посібн. Харків : НФаУ, 2011. 132 с.
4. Косенко Ю. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2011. 187 с.
5. Кручек В. А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: навч. посібн. Київ : ДАКККіМ, 2010. 273 с.
6. Левицький А. Е. Теорія міжкультурної комунікації: працюємо самостійно. Навч. посібн. Київ : Логос, 2011. 127 с.
7. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
8. Осовська Г. В. Комунікації в менеджменті: Курс лекцій. Київ :

«Кондор», 2010. 218 с.

9. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підр. для студ. напряму «Філологія» ВНЗ аспірантів, викл. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.

Додаткові

1. Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Культурологія.* 2016. Вип. 17. С. 13–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2016_17_5/ (Дата звернення: 16. 08. 2024).

2. Алдошина М.В., Брусільцева Г.М. Крос–культурні комунікації в галузі туризму в умовах глобалізації. *Бізнес– Інформ.* 2014. № 3. С. 197 – 202.

3. Афоніна І. Ю. Стратегії комунікативної поведінки в професійно значущих ситуаціях міжкультурного спілкування. *Теоретичні і прикладні проблеми психології.* 2013. № 3. С. 25–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp_2013_3_6. (Дата звернення: 16. 08. 2024).

4. Бойко О. Т. Невербальні засоби спілкування у системі міжкультурної комунікації у системі міжкультурної комунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна.* 2012. Вип. 23. С. 14–

15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_23_7. (Дата звернення: 16. 08. 2024).

5. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : вид–во «Довіра», 2007. 205 с.

6. Гжещук В. Міжнародний менеджмент в національному стилі спілкування країн світу. *Молодь і ринок.* 2014. № 5. С. 128–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_5_30. (Дата звернення: 16. 08. 2024).

7. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : вид–во «Довіра», 2007. 205 с.

8. Махній М. М. Етнопсихологія і міжкультурна комунікація. Чернігів. : Видавець Лозовий В. М., 2015. 256 с.

9.2. Перелік складників навчально-методичного комплексу

1. Навчальна програма.
2. Дистанційний курс.
3. Плани семінарських занять.
4. Завдання для самостійної роботи студентів і методичні рекомендації до їх виконання.
5. Завдання для контрольних робіт і методичні рекомендації до їх виконання для студентів заочної форми навчання.
6. Пакети комплексних контрольних робіт і критерії їх оцінювання.
7. Модульний контроль (поточні модульні роботи).
8. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання.
9. Питання для підготовки до ПМК (заліку).
10. Тематика науково-дослідної роботи студентів.